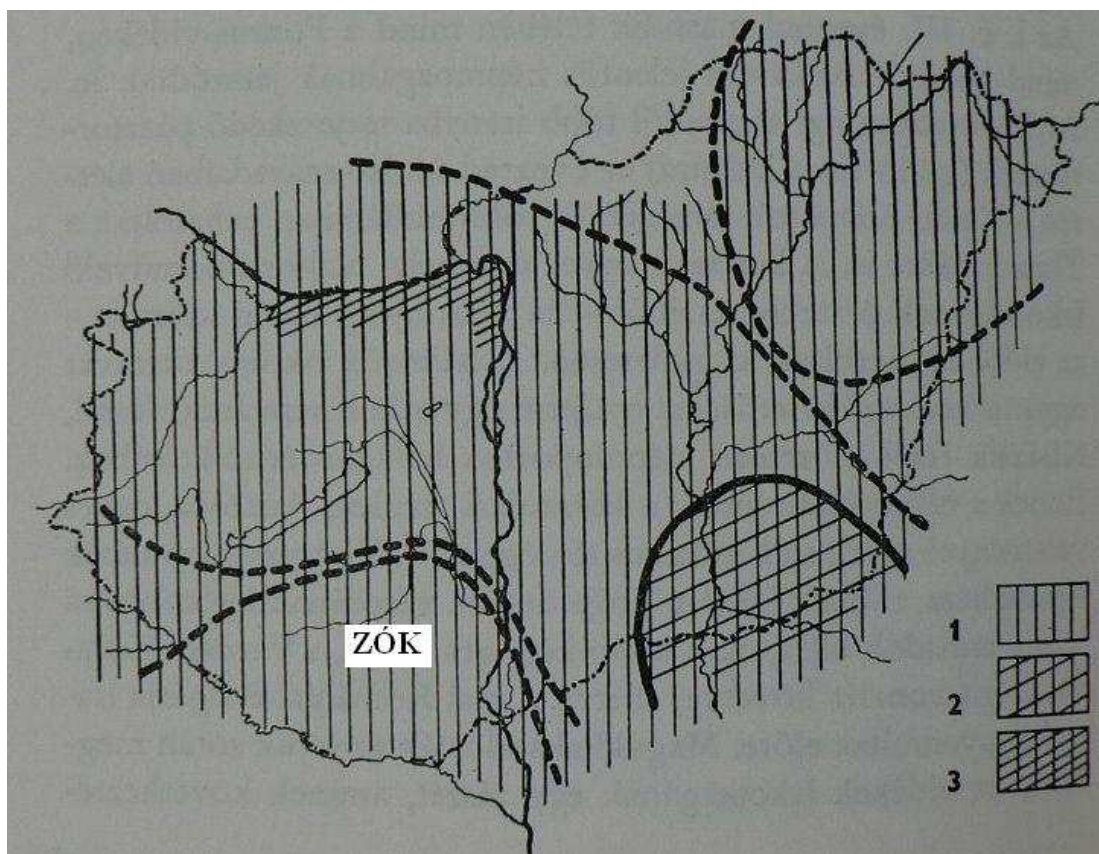

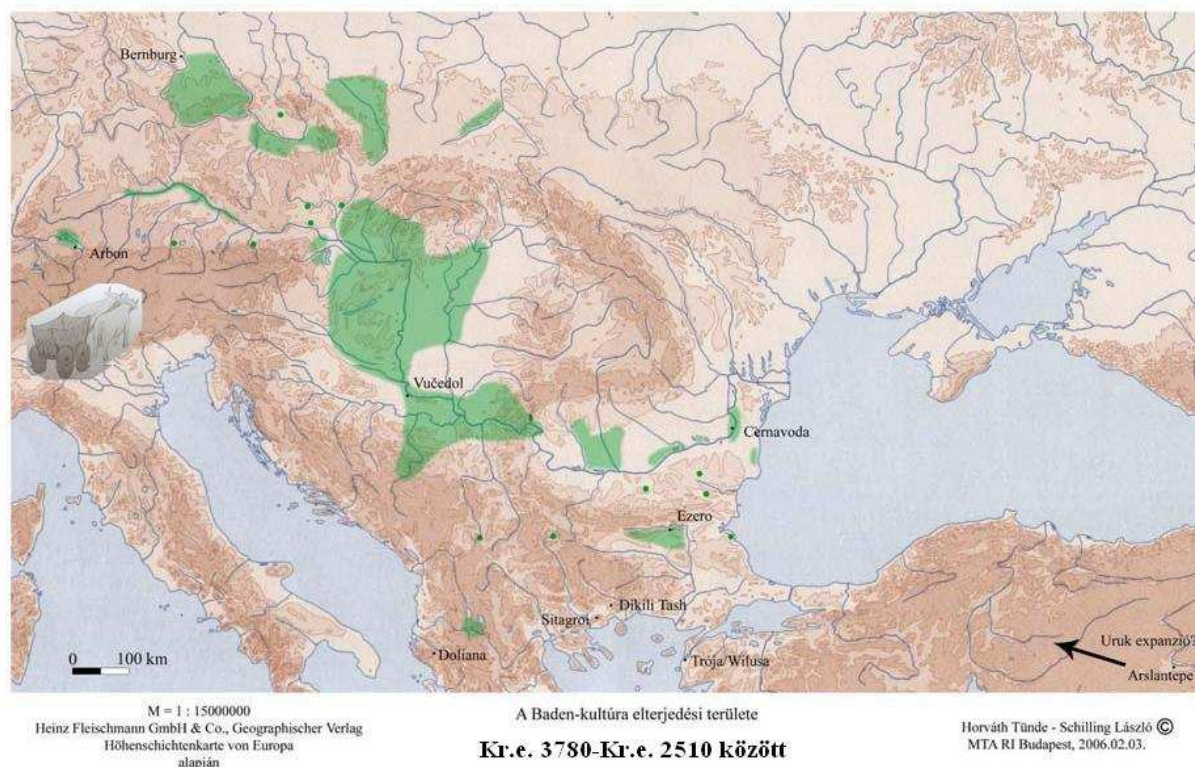
Tóth Imre: Vucedol vagy Zók?

Hazai régészeti kultúráink ritkán említetnek önmagukban. Rendszerint hozzákötik őket valamely peremvidéki, vagy Kárpát-medencén kívüli kultúrához, a megnevezéseknél pedig rendre az idegeneket helyezik előre. Így az Istállóskő „Aurignac”-i, a Körös „Starcevo”, a Balaton „Lasinja”, a Zók „Vucedol”, a Pécel-i „Baden”, a Makó „Kosihy”, a Nyírség „Nir” és „Zatin” néven ismeretes. Az ilyen elnevezés kimondatlanul is azt hivatott elhitetni az érdeklődővel, hogy ezek ide egytől-egyig kívülről kerültek be, és az itteniek csupán kései, peremvidéki lerakatai amazoknak. Nyilván, így is lehetne, ha azok volnának a korábbiak, és ha az itteni lelőhelyek függetlenek lennének egymástól. A valóság azonban az, hogy szinte kivétel nélkül az itteniek az öregebbek, és a Kárpát-medence kultúrája – eltekintve a tájegységenként változó divattól – nagyjából egységes volt már az újkőkorból is. Elvileg persze logikus a hazai és a hasonló külföldi leletcsoportok összekapcsolása, mert valóban rokon kultúrákról van szó, elnevezésük viszont csak akkor lenne korrekt, ha mindig a legkorábbi helyszín: a kiindulópont nevét vennék névadónak. Így világossá válhatna, honnan hová áramlott. Korábban, amíg a kormeghatározási módszerek lehetővé tették bizonyos mértékű szubjektivitást, a nagyobb tekintély könnyen felülírhatta a valószínűt, és bizony, nem egy esetben az unokától származtatták a nagyapát. Ma viszont már valóban objektív eszközök állnak a kutatók rendelkezésére, ezért ideje lenne ezen a téren is rendet teremteni. Legalább idehaza. A múlt eltulajdonítása persze nem újkeletű dolog, és az ilyen névadás csak egy példája a hasonló próbálkozásoknak. Az viszont, ami a zóki leleteinkkel történt 1919-ben, túlmegy minden elnevezésbeli huncutságon: egyszerűen elraborták a leleteinket!

A zóki kultúra elterjedési területe Kovács Tibor szerint (1. sz. vonalkázás)

A történetről a „*Hatezer éves a Zók kultúra*” című kiállításon értesülhettünk:
 „Zók, a kis dunántúli falu mintegy 15 km-re fekszik - délnyugati irányban - Pécs városától. 1917 óta a történészek jól ismerik a fennsík régészeti felfedezéseit. A felszínről előkerült leletek főleg a korai bronzkor időszakából valók; közeli rokonságot mutatnak a Vucedolban talált leletekkel. A terület a "Zók kultúra" - avagy a "Vucedol-Zók kultúra" - névadó települése lett. Az első ásatás a szerb hadsereg vezetése által vette kezdetét 1919-ben, a környék háború utáni megszállása idején. A feltárt leleteket Belgrádba szállították. Később csak néhány edényt hoztak nyilvánosságra, ráadásul az első ásatásról nem maradt fenn teljes értékű dokumentáció.” http://www.museum.hu/museum/index_hu.php?ID=906

A térképen már a késő-réz kori, kora-bronz kori Pécel-kultúra elterjedési területét láthatjuk. Egyértelmű, hogy a központja a Kárpát-medence. Zók nagyjából félúton van a Balaton és Vucedol között. Az is egyértelműen látható, hogy ehhez a kárpát-medencei központú kultúrához tartozik Vucedol is. (Magyar neve Vicsedál volt.) Nézzük ezután, mit hagytak meg nekünk Zókon a szerbek?

Amint láthatjuk, a jellegzetes öblös szájú rézkori edények mellett ott vannak a hosszúfülű mericék is. Ugyanilyeneket készítettek akkoriban Zala megyétől Borsodig mindenütt. A zóki tehát valóban szerves része a hazai rézkori, kora-bronzkori kultúrának, úgy ahogy az Kovács Tibor térképe alapján eddig is nyilvánvaló volt. Nem véletlen, hogy egykor a Nyírség kultúrárt Zók-Nyírségnek nevezték.

„A Vucedol régészeti kultúra emléktárgyaiból nyílt kiállítás Zágrábban, a Klovicevi Dvori galériában. A Vukovár melletti településről, mint kulcslelőhelyről elnevezett kultúra rendkívül fontos szerepet játszott a térség - és így a mai Magyarország egy részének - őstörténetében. A Vucedol kultúra fénykora az i.e. 3000 és 2200 közé tehető a horvát régészek szerint.” (Utikönyv.com)

Eszerint a Zók kultúra kerek ezer évvel idősebb a Vucedolnál! Terjedésének iránya tehát nyilvánvaló, csakis innen kerülhetett oda, és nem fordítva.

„A vucedoli kultúra - amely az időszámítás előtti 2400-2800-as évekre tehető - Kelet-, Közép- és Dél-Európa egy részén virágzott. A régészeti terület a dél-magyarországi határtól Bosznia-Hercegovináig húzódik...” <http://www.multkor.hu/cikk.php?article=18360>

De hol volt akkoriban dél-magyarországi határ? Rendkívül szomorú, hogy régészeink és történészeink visszavetítik a trianoni határokat a múltba. Elég egy történelmi Magyarország-térképet megnézni hogy lássuk, az a bizonyos „Vucedol” száz esztendővel ezelőtt még Magyarországon volt! (Szerém vm.) Legalább olyan joggal tarthatjuk tehát a sajátunknak mindazt amit ott találnak, mint azok, akik ma birtokolják a területet.

„Cserép kiscsizmát találtak a régészek a vucedoli ásatásoknál Kelet-Horvátországban, a Duna jobb partján. A lelet az időszámítás előtti 2400 és 2800 közötti időkből való.”

A ZÓKI-VUCEDOLI KULTÚRA HAGYATÉKA EZ A KB. 4600 ÉVES AGYAG CSIZMÁCSKA. ESZERINT ÖSEINK MÁR AKKORIBAN IS CSIZMÁT HORDTAK ITT, A KÁRPÁT-MEDENCÉBEN!

A CSIZMA EGYÉBKÉNT IS A SZKÍTA NÉPEK SAJÁTJA, HISZEN TUDJUK JÓL: A RÓMAIAK ÉS A GÖRÖGÖK SARUBAN, A GERMÁNOK PEDIG VALAMI BOCSKORFÉLÉBEN JÁRTAK, MÉG A KRISZTUS SZÜLETÉSE UTÁNI IDŐKBEN IS! (SZLÁVOK PEDIG AKKORIBAN MÉG NEM LÉTEZTEK!)

S még egy érdekesség: Európa legrégebb naptára egy edényen! "Magát az edényt még 1978-ban találták meg a Horvátország keleti részén, Vukovár közelében fekvő Vinkovciban, egy rézolvasztó-műhely maradványai között, amely a Kr. e. 3000 körül kezdődött Vucedol-kultúra korszakából maradt fenn."

http://beluard.freeweb.hu/index16_erd_6.htm

Nem akármilyen helyen élünk, az most már nyilvánvaló! Lassan kezd érthetővé válni, miért olyan fontos kultúránk elbirtoklása a szomszédaink számára.

2010-01-24